

Gilbert Achcar: Vart är Syrien på väg?

(Ur [Links International Journal of Socialist Renewal](#), 11 december 2024. Först publicerad på arabiska på [Al-Quds al-Arabi](#). Översatt till engelska på [Gilbert Achcars blogg](#). Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

Medan vi följde de fantastiska historiska händelser som har utspelat sig sedan fredag förra veckan, var det första som dök upp i vårt sinne lättnad och glädje över bilderna på fångar som befriades ur helvetet i det fängelsesamhälle som Syrien hade blivit under familjen Assads regim. Våra känslor överväldigades också av glädje vid åsynen av syriska familjer som plötsligt kunde återvända hem från landsflykt i närheten, antingen från andra områden i Syrien eller från Jordanien, Libanon eller Turkiet, för att besöka städer och hem som de tvingades fly från för flera år sedan. Lägg till detta att den dröm som miljontals syriska flyktingar i länderna som omger Syrien och i Europa har om att återvända till sitt hemland, om så bara för ett besök, att denna dröm som för bara några dagar sedan verkade omöjlig nu har börjat se möjlig ut att uppnå.

Nu är det, som det arabiska ordspråket säger, dags för eftertanke efter glädje. Låt oss begrunda vad som har hänt hittills för att försöka förutspå vad framtiden kan ha i sitt sköte. Först av allt är det värt att påpeka för de som stödde Assads hatade regim och hävdade att den representerade det syriska folkets vilja och att alla som var mot den bara var legoknektar för en främmande regional eller internationell makt, och som också hävdade att denna regim var hjärtat i "motstånd saxeln", trots att den under ett halvt sekel inte hade lyft ett finger mot den sionistiska ockupationen av sitt eget land, och 1976 ingrep i Libanon för att slå ner den Palestinska befrielseorganisationens (PLO) och den Libanesiska nationella rörelsens allians' styrkor och rädda den libanesiska kristna sekteristiska högern, och 1990 hade anslutit sig till USA:s och det saudiska kungadömet's krig mot Irak – det är

vårt att påpeka att verkligheten slutgiltigt har bevisat att den hatade Assadregimen bara klarade sig tack vare två utländska ockupationer, av de fem utländska ockupationerna i Syrien.

Sanningen är, att om det inte vore för den iranska intervention som inleddes 2013, speciellt med hjälp av Libanons Hizbollah, och den ryska intervention som inleddes 2015, och även det amerikanska vetot som hindrade den syriska oppositionen att få några luftförsvarsvapen av rädsla för att de kunde användas mot det israeliska flygvapnet – om det inte vore för dessa tre faktorer så skulle Assadregimen ha fallit för mer än 10 år sedan, när den 2013 stod vid avgrundens rand, och trots Irans hjälp återigen 2015. Faktum är att regimen föll samman så fort det yttre stödet upphörde, precis som alla ”marionettregimer” gör när de överges av den makt som hållit i trådarna. Det senaste exemplet på en sådan kollaps var det som hände marionettregimen i Kabul när talibanerna ryckte fram efter att USA-trupperna slutade stöda regimen 2021.

Alltså: Ryssland hade kört fast i det trask som invasionen av Ukraina utgör och drog tillbaka det mesta av sina trupper från Syrien (enligt israeliska källor lämnade Moskva bara kvar 15 militärflygplan i Syrien); det libanesiska Hizbollahs hade lidit ett svårt nederlag (som deras nya generalsekreterare desperat försökte framställa som en ”stor seger ... som överträffar segern som uppnåddes 2006”) och var förhindrade att i tid kunna rädda sin syriska allierade; och Iran fortsatte sin försiktiga taktik, skrämde av framtidsutsikten att Israel skulle trappa upp sina aggressioner mot dem och av möjligheten att USA kan ansluta sig direkt efter att Donald Trump återvänder till Vita huset – inför dessa kombinerade fakta tog Hayat Tahrir al-Sham (HTS) chansen att inleda en offensiv på de områden som kontrollerades av regimen och dess allierade, till att börja med staden Aleppo, och det ledde till att den syriska marionettregimen föll samman precis som sin afghanska motsvarighet.

Men den stora skillnaden mellan fallen i Afghanistan och Syrien är att HTS är mycket svagare än vad talibanerna var när de tog kontrollen över sitt land. Assadregimens trupper kollapsade inte på grund av rädsla för en stark fiende, utan för att de inte längre hade några motiv att försvara regimen. Armén hade byggt upp på sekteristisk bas genom att familjen Assad använde den alawitiska minoritet som de tillhör, och den hade inte längre några motiv att strida för att familjen Assad skulle kontrollera hela landet, i synnerhet i ljuset av att levnadsförhållandena har rasat ihop och lett till att soldaternas inkomster har stört dykt. Regimens bedrövliga försök i sista minuten att höja deras löner med 50% kunde inte förändra någonting. Som ett resultat av detta skiljer sig den nuvarande situationen i Syrien avsevärt från den i Afghanistan efter talibanernas seger. HTS kontrollerar bara en del av Syriens territorier, och dess kontroll är svag i en del av dem, speciellt området runt huvudstaden Damaskus, där regimen föll ihop innan HTS nådde staden, föregångna av Södra Operationssalens trupper.

Syrien är nu uppdelat i flera områden som kontrolleras av olikartade, till och med fientliga, krafter. För det första är det de av Israel ockuperade Golanhöjderna, där den sionistiska staten har utnyttjat tillfället att tränga in i buffertzonen som skiljde de ockuperade och 1981 formellt annekterade territorierna från de territorier som kontrolleras av den syriska regimen, och dess flygvapen har börjat förstöra en del av den döda regimens viktiga militära resurser, för att hindra vem som nu efterträder den att erövra dem. Det finns också enorma områden som HTS nu kontrollerar i norr och centralt i landet, men hur stark denna kontroll är i allmänhet, och speciellt i kustregionen som inbegriper Alawitbergen, ytterst diskutabelt. Sedan finns två områden vid den norra gränsen som

ockuperas av Turkiet, och där ”Syriska nationella armén” (som snarare borde kallas ”Turkisk-syrianska armén”) har placerats ut; ett större område i nordost, öster om floden Euftrat, under kontroll av Syriska demokratiska styrkorna som domineras av den kurdiska rörelsen, i allians med en del arabiska stammar (som HTS säkert kommer att försöka vinna över till sin sida) och under skydd av amerikanska trupper; ett stort område i söder, väster om Euftrat, under kontroll av Syriska fria armén, som också är knuten till USA och är koncentrerad runt den amerikanska basen vid al-Tanf på syriskt territorium nära gränsen till Jordanien och Irak; och slutligen den södra regionen, där trupperna i Daararegionen (en del under ryskt förmyndarskap) som gjorde uppror mot Assadregimen, och styrkor som har uppstått ur den folkliga rörelsen i Suwaydaregionen, har gått samman och bilat Södra Operationssalen, vilket är den syrisk-arabiska väpnade del som är närmast knuten till den folkliga demokratiska rörelsen.

Nå, vart kan det ta vägen härifrån? Den första iakttagelsen är att det nästan inte finns någon möjlighet för alla dessa fraktioner att enas om att underkasta sig en enda makt, även om vi bortser från den kurdiska rörelsen och begränsar oss till arabiska fraktioner. Inte ens Turkiet, som sedan länge har en relation till HTS, förutom vilken HTS inte kunde ha hållit ut i Idlibregionen i nordvästra Syrien, kommer att avbryta sin ockupation och överge sina marionetter så länge den inte har uppnått sitt mål att stoppa den kurdiska rörelsen. Den andra iakttagelsen är att de som hoppades eller trodde på att HTS och Ahmed al-Sharaa, även känd som al-Julani, hade förändrats från salafistisk jihadism till icke sekteristisk demokrati har börjat inse att det var vanföreställningar. Sanningen är att HTS inte hade kunnat ersätta den sammanfallna regimens styrkor om den inte hade låtsats byta skinn och öppna upp för en demokratisk, icke sekteristisk framtid. Annars skulle lokala styrkor, från Homs till Damaskus, ha gjort våldsamt motstånd, antingen under den döda regimens vingar eller efter att ha befriat sig från den. Nu visar al-Julanis brådska att hävda att han har gjort ”Räddningsregeringen” som styrde Idlibregionen till Syriens nya regering, och därmed omintetgjort förhoppningarna hos de som förväntade sig att han skulle kräva en koalitionsregering, ett faktum som folk borde ha tänkt på: nämligen att invånarna i Idlibregionen själva demonstrerade mot HTS’ tyranni för bara åtta månader sedan, och krävde att al-Julani skulle störtas, hans förtrycksapparat upplösas och fångarna i hans fångelser släppas.

Sist men inte minst ska glädjen över tyrannens fall inte få oss att förbise de europeiska regeringarnas brådska att sluta ta hänsyn till syriska asylansökningar, och att olika länder, speciellt Libanon, Turkiet och en del europeiska länder, överväger att kasta ut de syriska flyktingarna och tvinga dem att återvända till Syrien, under förevändning att Assadregimen har störtats. Syrien har fortfarande inte hämtat sig från de långa historiska prövningar som började för 54 år sedan (med Hafez al-Assads kupp 1970) och tragiskt förvärrades för 13 år sedan (efter det folkliga upproret 2011). Alla länder måste respektera den rätt till asyl som har beviljats syrier och fortsätta att överväga det till syrier som kräver det.